

Il choral en la societad

Dieta europea da lavur en l'Estonia

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **«Tere!» («Allegra!»):** Quest solid estonian vegn ins a duvrrar dals 7 als 14 d'avust tar la 23avla dieta da lavur (1) da l'Uniun imnologica internaziunala (Berlin). Questa sa raduna minga dus onns, alternativamain en l'Europa e l'America. Igl è stà 2001 a Ljubljana e 2003 a Halifax; 2005 èsi a Tartu en l'Estonia dal sidost. Il tema ha num: «Il choral en las societads pluralisticas da l'Europa». Cun la dieta èn colliadas visitas da la citad, da la chapitala Tallinn, d'ina claustra ortodoxa e da vitgs d'ina gruppa religiusa pauc enconuschenta.

In pievel che chanta

«Cur ch'ìls Estonians sa desperan, entschaivan els a chantar» (2), di in proverb. Ins enconuscha passa 100 000 chanzuns popularas estonianas. Dapi 1869 èn las festas da chant eveniments centrals da la vita culturala en l'Estonia. I na smirvegla tuttina betg ch'il choral publicità 1992 da sia baselgia evangelica cuntegna 484 chorals, tuts cun text estonians; be il davos ha l'enconuschent titel latin «Dona nobis pacem», ed il text è en domadus linguatgs. In referat da la dieta è entitulà «Il choral estonian en il passà ed oz»; auters temas prevesids èn «Il choral en la sala da concert», «Chantar oz chanzuns d'ier», «Melodias da chorals cuminaivels tar Estonians, Svedais e Tudestgs», «Il messadi politic dals imnis», «Chorals sco nostalgia religiusa e culturala», «Ragischs ed avegnir» euv. Annunziads sco referents

«Cur ch'ìls Estonians sa desperan, entschaivan els a chantar, di in proverb. Ins enconuscha passa 100 000 chanzuns popularas estonianas.

èn t. a. *Toomas Siitan*, organisatur da la dieta, ed il renomà imnolog *Andreas Marti* (Liebefeld/BE). Il program da las sairas cumpiglia in concert dal Chor filarmonic estonian da chombra, in concert cun variantas popularas estonianas da chorals ed in festival d'imnis.

Polacs, Svedais, Tudestgs, Russ

La dieta ha lieu a Tartu (102 000 olmas), center universitar da l'Estonia. Già en il 16avel tschientaner, cur che la Pologna dominava l'Estonia dal sid,

han gesuits fundà in collegi a Tartu; i èn vegnids chatschads dals Svedais che han conquistà la cità 1625. 1632 ha retg Gustav II Dolf (1594–1632) fundà l'università. In dals professers ils pli renomads è stà l'astronom Friedrich Georg Wilhelm von Struve (1793–1864) d'Altona, oz quartier da Hamburg; el ha installà a Tartu in observatori cun in telescop ch'era lezza giada il pli lung da l'Europa. Ils participants da la dieta alloschan en in hotel ed en duas chasas da students. Per ils davos dus dis preves'ins excursiuns. Ina duai manar a Tallinn (400 000 olmas) cun sias baselgias renumadas, l'autra en ina claustra da mungias ortodoxas ed en vitgs dals Rascolnics, uschia lur num pegiurativ, ch'ins numna meglier Staruvierz. Quest pled russ vul dir «cartents vegls». Ils Staruvierz derivan da Russ che han refusà las reformas liturgicas da la Baselgia ortodoxa en il 17avel tschientaner ed èn fugids en l'Estonia svedaisa; auters datti en il delta dal Danubi (Rumenia) nua ch'i han num Lipovans. La dieta imnologica dat pia l'ocasiun d'emprender d'enconuscher in pajais nordic sper il cunfin da l'Europa, ertavel da la reformaziun tudestga, ma nua ch'ins nota la vischinanza da l'imperi eurasiatic limitrof.

1) Responsabel: Toomas Siitan, Trummi 23A-24, EE-12617 Tallinn, fax +372 6675 800. Infurmaziuns: Societad imnologica estoniana, posta electronica info@hymnos.ee

2) Cità en: Klemens Ludwig, Estland. Minca (Beck, ISBN 3 406 44781 3) 1999, p. 118.